

'Binnen drie jaar antibioticavrij vlees'

Het InnovatieNetwerk, een initiatief van het ministerie van EL&I, heeft de ambitie om een antibioticavrije varkensketen op te zetten. De eerste fase van het project 'Op weg naar een antibioticavrij varkensbedrijf' is afgerond. Varkensdierenarts Ineke Eijck vertelt over de resultaten tot nu toe.

FRANK DE VRIES

Ineke Eijck, varkensdierenarts

Wat is het einddoel van jullie project antibioticavrije ketens?

'We willen binnen drie jaar een keten hebben staan van varkensvlees dat vrij is van antibiotica.'

Hoe ziet een antibioticavrij varkensbedrijf eruit?

'In de eerste plaats is een verandering van de mentaliteit van de ondernemer nodig. En daarnaast zijn hygiëne, klimaat, voeding en volgens protocollen werken van groot belang. En niet te vergeten een start met een gezonde big in een stal waarin het dier gezond kan blijven.'

Waarom zijn er maar twee varkenshouders bij de eerste fase van het project betrokken en zelfs helemaal geen consumenten?

'Wij hebben er bewust voor gekozen om met veel deskundigen en weinig varkenshouders te starten. We willen eerst de haalbaarheid op enkele varkensbedrijven toetsen met deskundigen en pas in een vervolgstadium opschalen naar meer varkenshouders. Bij het vervolgtraject 'Antibioticavrije ketens' zijn tien varkenshouders betrokken en bij de fase daarna, begin volgend jaar, zelfs dertig. De consumenten of consumentengroeperingen houden we nog even buiten het project. Eerst willen we meer zekerheid over de haalbaarheid van een varkensvleesketen zonder antibiotica.'

Waarom zijn jullie nu opeens zo hard van stapel gelopen, terwijl al vele jaren bekend is dat het antibioticagebruik hoog is in de varkenssector?

'Het is niet zo dat we de afgelopen tien jaar niets hebben gedaan. Ik ben bijvoorbeeld al tien jaar geleden actief betrokken geweest bij een SPF-project in de varkenshouderij via Wageningen UR Lelystad. Daarna hebben we ook geprobeerd om antibiotica uit te bannen vanwege de MRSA-problematiek. Dit project is een logisch vervolg op de voorgaande activiteiten.'

Jullie adviseren varkenshouders technische aanpassingen te doen. Hoe kunnen jullie dat doen in een tijd waarin zo'n 30 procent van hen aan het kredietpland zit?

'Ik denk dat dergelijke bedrijven af zullen vallen en gaan stoppen met hun activiteiten. Wel doe ik een oproep aan de kredietverstrekkers om meer aan innovatie te doen. Ik denk dat banken hun focus meer moeten gaan leggen op diergezondheid en niet alleen op rendement. Een dergelijke invalshoek kan helpen om als bedrijf financiële mogelijkheden te krijgen om de diergezondheid te verbeteren.'

Gaan supermarkten in jullie ogen meer betalen voor antibioticumvrij varkensvlees?

'Ik denk dat supermarkten niet méér gaan betalen voor vlees uit een antibioticumvrije keten. Supermarkten aan-

gesloten bij De Hoeve, onderdeel van onze projectketen, zullen dat misschien wel gaan doen. In ieder geval moet in mijn ogen gestopt worden met het stunten in de vorm van kiloknallers. Dat is slecht voor het imago van vlees, slecht voor het dierwelzijn en slecht voor een faire prijs voor de varkenshouder. Ik geloof trouwens in het klein opzetten van innovaties, zoals antibioticumvrij vlees. Als je gelijk aan tafel wilt bij de groten, zoals AH en Vion, denk ik dat je polsstok iets te ver staat.'

Komt het dierenwelzijn niet enorm in het gedrang als je geen antibiotica meer mag toepassen?

'Nee, het dierenwelzijn is er juist bij gebaat als de ondernemer zijn stal aanpast en zijn mentaliteit verandert richting een lager

Waarom hebben jullie voervoerlichters niet actief betrokken bij je project? Zij spelen namelijk een heel belangrijke rol in de advisering van diergeneesmiddelen.

'Bij deze fase van het project hebben we ze bewust nog niet betrokken. In een vervolgstadium gaan we dat zeker wel doen. In het vervolgproject 'Antibioticavrije ketens' gaan we ze er zeker wel bij betrekken. Het valt me wel op dat de veevoederwereld momenteel erg stil is. Ik vind dat ze als medeondertenaars van het covenant antibioticumreductie wel wat meer van zich mogen laten horen. Ze moeten hun verantwoordelijkheid in het verminderen van antibioticumgebruik ook gaan nemen. Ik vind het trouwens heel ongewenst dat voervoerlichters adviseren over diergeneesmiddelen. Daar hebben we dierenartsen voor.'

'De veevoederwereld is momenteel erg stil'

gebruik van geneesmiddelen. We willen het gebruik van antibiotica zeker niet volledig uitbannen; het individueel behandelen van varkens met antibiotica moet mogelijk blijven. Het zou wel kunnen dat je tijdelijk meer uitval en euthanasiegevallen krijgt in de opstart naar minder antibiotica.'

Kijken jullie ook naar alternatieve middelen?

'We weten allemaal dat antibiotica de meest potente middelen zijn bij het bestrijden van ernstige ziektes. Ik weet dat veehouders momenteel enthousiast zijn over het gebruik van knoflookderivaten. Ik denk dat kruiden, etherische oliën (oregano en tijm) en vitamines een belangrijker rol kunnen gaan spelen dan nu. De veehouders moeten meer gaan sturen op het verbeteren van de algemene weerstand van de varkens en meerdere stoffen kunnen daarbij helpen. Maria Groot van onderzoeksinstituut Rikilt in Wageningen heeft veel informatie verzameld over alternatieve middelen.'

Vind je de politiek niet erg hypocriet? Aan de ene kant staan diverse politieke partijen pal achter een project als dit, maar aan de andere kant doen ze niets aan de gigantische invoer van vlees waarvan niet duidelijk is hoe het is geproduceerd en met hoeveel antibiotica.

'We zijn blij dat de politiek onze projecten steunt. De politieke verantwoordelijkheid om resistentie tegen antibiotica bij de mens te voorkomen wordt goed opgepakt. Inderdaad mag de politiek zich ook wel sterk gaan maken om verantwoord vlees vanuit de EU en buiten de EU in het schap te krijgen.'

Heb je goede voorbeelden vanuit het buitenland?

'Jazeker. Op een van mijn reizen kwam ik in Zimbabwe. Daar hebben ze een behoorlijke varkensindustrie en toch gebruiken ze geen antibiotica. Domweg omdat de varkenshouders daar niet de beschikking over hebben. Toch zijn de kengetallen daar goed en is de uitval vrij laag. Ik denk dat ze goed kunnen produceren doordat ze heel veel arbeid

beschikbaar hebben. In die landen is arbeid heel goedkoop. Wanneer wij die arbeid door techniek kunnen vervangen, denk ik dat we hetzelfde bereiken.'

Hoe nu verder?

'In het vervolgproject 'Antibioticavrije ketens' zijn nu tien varkenshouders aan het experimenteren. We schalen komend jaar op naar dertig varkenshouders. We hebben nu al een 'spoorboekje' voor de varkenshouder gemaakt waarin heel veel mogelijkheden staan om zonder antibiotica toch goed te kunnen draaien.'

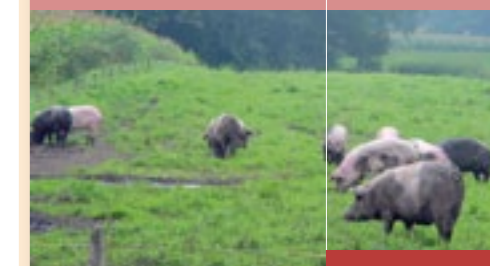
Stalboekje varkens

BioKennis geeft het 'Stalboekje: Natuurlijk gezond met kruiden en andere natuurproducten' uit. Kruiden zoals knoflook en kaneel helpen het immuunsysteem en hebben een antibacterieel effect. Natuurproducten als lijnzaadolie en magnesiumsulfaat werken laxerend. Het boekje is te downloaden via <http://www.fyto-v.nl/docs>, selecteer Stalboekjevarkens_2011n.pdf.

Stalboekje varkens: Natuurlijk gezond met kruiden en andere natuurproducten

herziene uitgave 2011

bioKennis
voor biologische agrarier

WAGENINGEN UR
For quality of life

Bron: Rikilt-Wageningen UR